

Засновники: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ). *Заснований у 2003 році. Виходить двічі на тиждень. Головний редактор* О. Онищенко, академік НАН України. *Редакційна колегія:* В. Горовий (заступник головного редактора, науковий керівник проекту), Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна. *Бюлетень підготували:* Т. Гранчак, Ю. Якименко, В. Пальчук, І. Соколова, Н. Тарасенко. *Адреса редакції:* НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна. Тел. (044) 524–25–48, (044) 525–61–03. E-mail: siaz@pochta.ru, www.nbuv.gov.ua/siaz.htm. Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 3 серпня 2001 р.

**Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження із СІАЗ: siaz@pochta.ru**

РЕЗОНАНС

/Бюлетень матеріалів, підготовлених на базі аналізу
оперативної інформації електронних видань/

**№ 76
(9 жовтня 2012 р.)**

ЗМІСТ

У ЦЕНТРІ УВАГИ	2
АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС.....	4
ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА.....	17
ВИКОНАВЧА ВЛАДА	21
ПОЛІТИКА	26
ЕКОНОМІКА.....	31
ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ	35

У ЦЕНТРИ УВАГИ

Вітання Президента України з нагоди Дня юриста

Шановні друзі!

Щиро вітаю з Днем юриста!

Ваша професія є однією із найнеобхідніших та найшанованіших у суспільстві. Саме цілеспрямованість, наполегливість, принциповість у відстоюванні інтересів громадян, вірність ідеалам правди та справедливості дозволяють вам займати гідне місце у формуванні правової культури наших співвітчизників та поваги до Закону.

Багатогранна діяльність юридичної спільноти активно сприяє становленню України як європейської демократичної держави, найбільшою цінністю якої є верховенство права, забезпечення прав і свобод людини.

Переконаний, що високий професіоналізм та усвідомлене почуття відповідальності будуть винагороджені повагою і довірою громадян, їхньою впевненістю у правовій захищеності.

Бажаю усім міцного здоров'я, добробуту, життєвої наснаги і нових здобутків в ім'я України.

В. Янукович

*(Офіційне інтернет-представництво Президента України
(www.president.gov.ua). – 2012. – 8.10).*

Вітання Президента України з нагоди Дня працівників освіти

Дорогі освітяни!

Щиро вітаю вас із професійним святом – Днем працівників освіти.

Значення Вчителя у житті кожної людини важко переоцінити – ви передаєте знання і традиції попередніх поколінь, прищеплюєте любов до рідної землі, формуєте особистість та громадянина, готуєте молодь до самостійного майбутнього. Завдяки вашій щоденній кропіткій просвітницькій праці, педагогічній майстерності і досвіду збагачується інтелектуальний потенціал нації.

Нині розвиток освіти – наш головний пріоритет. Ми прагнемо, щоб вона відповідала кращим світовим та європейським стандартам, а кожен представник педагогічної громади відчував підтримку держави.

Переконаний, що ми реалізуємо стратегічні завдання розбудови України, забезпечимо зростання якості і доступності навчання, неухильне поліпшення добробуту освітян.

Нехай ваші доброта, мудрість та витримка високо цінуються і повертаються любов'ю вихованців.

Бажаю усім міцного здоров'я, благополуччя та нових звершень в ім'я України.

В. Янукович

*(Офіційне інтернет-представництво Президента України
(www.president.gov.ua). – 2012. – 7.10).*

Міжнародна наукова конференція «Інноваційна модель наукової бібліотеки XXI століття»

9 жовтня в м. Київ у приміщенні Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (НБУВ) розпочала роботу Міжнародна наукова конференція «Інноваційна модель наукової бібліотеки XXI століття», організаторами якої виступили НБУВ спільно з Асоціацією бібліотек України і Радою директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів Міжнародної асоціації академій наук.

Мета цього форуму полягає у визначенні напрямів інноваційного розвитку бібліотечно-інформаційного комплексу України, збагачення його завдань і функцій у контексті переходу до суспільства знань і трансформації в системоутворювальну ланку інформаційної сфери країни, посилення ролі бібліотек у реалізації державної інформаційної політики, вирішенню завдань, забезпечення інтеграції вітчизняних бібліотечних ресурсів до світової інформаційної інфраструктури.

Конференція продовжила ряд щорічних форумів, започаткованих бібліотекою 1989 р. На обговорення винесено проблематику: інноваційні трансформації бібліотечної інформаційної діяльності; стратегії технологічної модернізації наукових бібліотек; бібліотека і розвиток доступу до правової та соціально значущої інформації; біографічна інформація в сучасному освітньому, науковому, культурному інформаційному просторі; рукописна, книжкова та архівна спадщина України: проблеми створення цифрового інформаційного ресурсу; корпоративна взаємодія бібліотек у мережевому середовищі; новітні технології збереження бібліотечних фондів; наукова періодика в умовах глобалізації.

Під час роботи конференції заплановано:

- демонстрацію електронної книжкової виставки «Наукові видання Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського 2011–2012 рр.»;
- виставка-демонстрація «Віртуальна книжкова полиця»;
- книжкові виставки: «Нові видання вчених-суспільство-знавців Китайської Народної Республіки»; виставка політичної карикатури художника Д. Гросі «Карикатура як мистецтво відображення світу: історія і сучасність», організована за сприяння Посольства США в Україні; «Бородінська битва – 200 років»; «Видатні книгознавці та бібліографи українського зарубіжжя», «Український науковий інститут книгознавства: до 90-річчя створення».

Інформація СІАЗ

Вітаємо з Днем юриста!

8 жовтня юристи України відзначали своє професійне свято – День юриста. День юриста з'явився в календарі України за Указом Президента № 1022/97 від 16.09.1997 р. Це свято, яке об'єднує юристів різних сфер діяльності, що стоять на захисті прав і свобод українців.

Для українського суспільства професія юриста дуже важлива, адже саме зараз, коли відбувається процес розвитку правової держави в Україні, перш за все на правознавче співтовариство покладаються надії і завдання затвердження принципу верховенства права, удосконалення українського законодавства, посилення правових гарантій захисту різних верств населення і підвищення правосвідомості та правової культури українців.

З нагоди свята колектив СІАЗ НБУВ вітає всіх працівників правової сфери, членів Конституційної Асамблеї та колег – співробітників Національної юридичної бібліотеки НБУВ!

Бажаємо натхнення у професійній діяльності і вдячності користувачів, успіхів і нових досягнень на ниві правового інформування, сприяння захисту верховенства права у державі!

Сподіваємось на плідну співпрацю!

Колектив СІАЗ

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Ю. Якименко, мл. науч. сотр.

Главные экономические аспекты визита украинской делегации в США в оценках прессы

Рабочий визит украинской делегации в США накануне посещения Вашингтона украинским Президентом В. Януковичем обозначил проблемные моменты политической стороны украинско-американских отношений и одновременно продемонстрировал заинтересованность Украины в расширении экономического сотрудничества с этой страной.

Помимо подготовки участия главы Украинского государства в мероприятиях в рамках состоявшейся в конце сентября Вашингтоне Генеральной Ассамблеи ООН, члены украинской делегации, возглавляемой главой Нацбанка С. Арбузовым, сосредоточились на «проведении рабочих консультаций с целью расширения торгово-экономического сотрудничества между Украиной и США, обсуждение новых совместных инвестиционных проектов» – так охарактеризовал главные цели визита украинский МИД.

Выступая перед американскими инвесторами в Вашингтоне, С. Арбузов

заявил о том, что целью визита высших украинских чиновников в США является демонстрация открытости украинского правительства к сотрудничеству и готовность прислушиваться к замечаниям.

Помимо главы НБУ в состав украинской делегации вошли министр финансов Ю. Колобов, министр аграрной политики и продовольствия Н. Присяжнюк, министр экологии и природных ресурсов Э. Ставицкий, председатель Государственной налоговой службы А. Клименко, председатель Государственной таможенной службы И. Калетник, председатель правления «Укрэксимбанк» Н. Удовиченко и другие официальные лица.

В ходе их встреч с высокопоставленными представителями Госдепартамента и Госказначейства США, руководством Министерства финансов США, Международного валютного фонда, Всемирного банка, Министерства по вопросам фермерства и зарубежной сельскохозяйственной службы США, государственного Департамента по энергетике, Комитета энергетике и торговли Конгресса США, представителями ведущих американских корпораций и бизнес-ассоциаций обсуждались актуальные проблемы торгово-экономических отношений между двумя странами, особенности украинской фискальной и регуляторной среды, проблемы защиты прав собственности и повышения инвестиционной привлекательности украинской экономики, а также цели и содержание проводящихся в Украине реформ. В частности речь шла об успехах в реформировании налоговой и таможенной систем, а также о мерах, направленных на дерегуляцию экономики и дальнейшее улучшение инвестиционного климата. «Эти реформы свидетельствуют о переходе к принципиально новому этапу развития Украины», – заявил глава НБУ С. Арбузов на встрече с чиновниками Госдепартамента США, подчеркнув, что несмотря на неблагоприятные внешнеэкономические условия, в Украине сохраняется макроэкономическая, ценовая и курсовая стабильность.

Важным аспектом визита украинской делегации в США стало обсуждение проблем энергетической безопасности Украины в контексте привлечения в страну профильных американских инвесторов мирового уровня.

В ходе встречи с председателем подкомитета по вопросам энергетике Комитета энергетике и торговли Конгресса США Э. Видфелдом, глава украинской делегации С. Арбузов заявил, что Украина способна обеспечить собственную энергобезопасность в ближайшие три года и призвал американские компании принимать дальнейшее участие в энергетических проектах в Украине. Глава НБУ напомнил, что в этом году ведущие американские энергетические компании победили в конкурсах на заключение соглашения о распределении углеводородов, которые будут добываться в Украине.

По словам главы НБУ, для обеспечения собственной энергобезопасности Украина повышает объемы добычи энергоносителей, привлекает мировые компании для добычи газа из альтернативных источников, а также вводит

энергосберегающие технологии. Также в ходе встречи было отмечено, что США заинтересованы в быстром становлении в Украине новой энергетической отрасли – добычи газа из нетрадиционных источников.

«В этом году ведущие американские энергетические компании победили в конкурсах на заключение соглашения о распределении углеводородов, которые будут добываться в Украине. Надеемся, что эти компании принесут современные технологии и масштабные инвестиции в энергетический сектор Украины. Мы также пригласили американские компании принять участие в новых конкурсах на заключение соглашений о разделе продукции. Расчеты показывают, что каждый из этих проектов позволит Украине ежегодно добывать около 10 млрд куб. м газа. Этот потенциал добычи бесспорно перекроет потребности Украины в газе и, соответственно, улучшит состояние платежного баланса страны», – отметил С. Арбузов.

Позднее различные аспекты этих проблем обсуждались в ходе встречи В. Януковича с руководством компаний «Шеврон» и «Эксон Мобил».

Напомним, в феврале прошлого года НАК «Нефтегаз Украины» и «Эксон Мобил» подписали Меморандум о сотрудничестве в сфере разведки запасов нетрадиционных углеводородов в Украине.

«Шеврон» в мае 2012 г. победила в конкурсе на добычу углеводородов в пределах Олешской площади во Львовской и Ивано-Франковской областях. В августе компания подала на рассмотрение Кабинета Министров Украины проект соглашения о распределении продукции во время разработки Олешской площади.

Как сообщил участвовавший в переговорах министр экологии и природных ресурсов Э. Ставицкий, оба контракта планируют подписать в ноябре. По словам министра, месторождения планируют ввести в строй в 2015 г. «Ожидается, что добытый там газ (а половина его будет принадлежать Украине), на 70 % перекроет потребности страны в импортном топливе. Причем ожидается, что газ из этих месторождений будет стоить 120 дол. за 1 тыс. куб. – в 3,5 раза дешевле того, что мы сейчас платим “Газпрому”». Представитель компании Г. Лукет отметил, что «Шеврон» удовлетворена своим участием в конкурсах на добычу углеводородов на территории Украины. «Надеемся, после завершения всех процессов относительно нашего участия в разработке месторождений в Украине у нас большие перспективы сотрудничества в нефтегазовой промышленности», – сказал он. Г. Лукет также высоко оценил прозрачные конкурсные процедуры, в которых принимала участие в Украине компания «Шеврон».

Однако энергетические аспекты двустороннего сотрудничества вряд ли можно назвать первостепенными в состоявшихся переговорах. Одну из главных целей визита украинской делегации в США обозреватели связывают со стремлением украинской власти к продолжению сотрудничества с Международным валютным фондом и Всемирным банком.

Глава НБУ С. Арбузов заявляет, что Украина ожидает визит миссии МВФ осенью и надеется на возобновление кредитной программы Фонда до конца года. По его словам, несмотря на успешное привлечение средств на

внешних рынках, Украина считает целесообразным сотрудничество с Фондом ввиду возможного увеличения масштабов европейского долгового кризиса. В то же время, по словам С. Арбузова, украинские власти сталкиваются с трудностями в вопросе повышения газовых тарифов (одно из требований МВФ) и продолжают искать компромиссное решение этой проблемы.

Эксперты напоминают, что еще недавно украинские чиновники, комментируя сотрудничество с МВФ, указывали, что Украина спокойно обходится без средств Фонда, и подчеркивали, что на протяжении двух лет Украина не получила от МВФ ни цента, регулярно выплачивая при этом сотни миллионов долларов за предыдущие кредиты.

Сегодня же тональность и содержание заявлений представителей украинской власти несколько изменились. В частности, первый вице-премьер В. Хорошковский заявил, что сотрудничество с МВФ способствовало бы экономическому росту и финансовой стабилизации.

Недавно Совет НБУ порекомендовал правительству активизировать сотрудничество с МВФ в рамках программы stand by, которую МВФ одобрил в 2010 г., пообещав до конца 2012 г. предоставить Украине кредит на общую сумму 15,5 млрд долл. Фонд выделил первые два транша на сумму 3,4 млрд долл., но уже в декабре 2010 г. выделение средств было приостановлено из-за невыполнения правительством Украины условий соглашения, касающихся повышения тарифов на газ для населения. В 2011–2012 гг. визиты миссий МВФ в Украину заканчивались провалом переговоров. Сегодня, говоря о перспективах сотрудничества Украины с МВФ, эксперты указывают на холодный прием, оказанный Украиной технической миссии МВФ в начале сентября, однако не исключают возможности возобновления сотрудничества страны с Фондом уже в следующем году. Обозреватели также напоминают, что в 2012 г. Киев должен выплатить МВФ 3,5 млрд долл. в качестве процентов по ранее предоставленным кредитам, причем Кабинет Министров Украины сообщал о переговорах относительно возможной реструктуризации этих выплат.

Тем временем МВФ продолжает требовать от украинских властей выполнения ряда непопулярных реформ, в том числе повышения тарифов на газ (как товарный ресурс) для населения на 30 % с последующим повышением его до уровня себестоимости ресурса, а для предприятий теплокоммуэнерго – на 58 % с полным перенесением этого роста на отопительные тарифы для конечного потребителя – населения.

С. Арбузов рассчитывает, что украинское правительство сможет решить этот вопрос к концу текущего года и, таким образом, программа сотрудничества с МВФ будет восстановлена. «Эта ситуация обсуждается. Ситуация сложилась исторически за долгие годы и революционным методом решить ее, к сожалению, не удастся. Но, рано или поздно, мы это условие выполним, программа будет восстановлена. Это будет хорошим сигналом инвесторам. Для нас это очень важно, мы над этим работаем», – заявил глава Нацбанка в Вашингтоне, подчеркнув, что Украина не прекращала

сотрудничество с американскими коллегами и надеется на их поддержку в разблокировании помощи МВФ. «Я уверен, что решения будут найдены. Мы найдем подход к решению той одной проблемы, которая стоит перед нами. И я уверен, что рано или поздно программа будет возобновлена», – заявляет С. Арбузов.

В то же время Премьер-министр Украины Н. Азаров уверяет, что тарифы на газ для населения после выборов повышаться не будут. «Ничего не произойдет после 28 октября, никаких решений о повышении тарифов не будет», – заявил он в недавнем интервью украинским телеканалам. О том, что правительство не пойдет на увеличение тарифов на газ для населения ранее заявлял и вице-премьер-министр, министр социальной политики Украины С. Тигипко. Тем временем, как отмечают обозреватели, растущая цена российского газа, от которого серьезно зависит почти вся украинская промышленность, создает значительные экономические трудности украинскому правительству, – расчеты за газ существенно ухудшают платежный баланс страны.

Замедление роста украинской экономики заставляет некоторых экспертов говорить о надвигающейся финансовой катастрофе. В этих условиях получение очередного транша от МВФ становится для украинской власти вопросом первоочередной важности. Однако, учитывая в том числе сложную политическую ситуацию в стране, перспективы предоставления Фондом финансовой помощи Украине представляются довольно туманными. Так, эксперты обращают внимание на недавние заявления помощника Госсекретаря США по вопросам Европы и Евразии Ф. Гордона, который, подвергнув критике украинскую власть за «сворачивание демократии» (исчезновение из кабельных сетей телеканала ТВі, давление на журналистов и т. д.), указал на необходимость немедленного освобождения Ю. Тимошенко и проведения честных и прозрачных парламентских выборов. «США не смогут развивать взаимоотношения в вопросах безопасности и экономики, если Украина не проведет демократических выборов. МВФ не сможет предоставлять Украине финансовую помощь», – подчеркнул помощник Госсекретаря США.

По общему мнению украинских экспертов, в условиях резкого снижения темпов роста отечественной экономики, сокращения промышленного производства и увеличения отрицательного сальдо торгового баланса, после завершения парламентских выборов в Украине возобновление сотрудничества с МВФ и получение новых займов будет критически важным для страны. Большинство обозревателей уверены, что уже в ближайшее время такое положение вещей либо заставит Украину присоединиться к Таможенному союзу России, Беларуси и Казахстана, в котором ей обещают низкую цену на газ, либо согласиться на условия МВФ относительно повышения цены на газ для населения и получить кредит на поддержку финансовой стабильности.

Принимая во внимание сложность нынешней экономической ситуации в Украине, эксперты не исключают, что украинская власть согласится на

условия МВФ, ссылаясь на тяжелые последствия для украинской экономики кризиса в еврозоне. Причем объявлять об этом после выборов будет не Президент, а глава правительства, на которого, вероятно, будет возложена ответственность за просчеты в экономической политике.

На важное значение получения Украиной к концу года кредитов от МВФ указывает, в частности, экс-министр экономики В. Сулов. В то же время эксперт подчеркивает, что требование МВФ о повышении цен на газ для населения является своего рода мифом, который распространяет власть, не желая искать другого пути решения проблемы. «Нам все сложнее получать любые займы. Нам скоро никто и ни под какие проценты занимать не будет, если не будет действовать программа с МВФ. Но надо понимать, что эта программа гарантирует возврат долгов. И в конечном счете МВФ интересуется не повышение цены на газ, а проблема дефицита «Нефтегаза» и проблема дефицита государственного бюджета, поскольку разница в тарифах финансируется из бюджета. МВФ не такой кровожадный, что хочет любым путем добиться высоких тарифов. И из этого есть и другие выходы, только Украина их не предлагает», – комментирует ситуацию В. Сулов.

По мнению экономиста Е. Белан, украинская власть в вопросе сотрудничества с МВФ переходит к более прагматичной позиции, отдавая себе отчет в изменчивости мировых финансовых рынков в условиях предстоящих госсектору пиковых повышений внешних долговых обязательств. Эксперт подчеркивает, что заявления С. Арбузова о сложностях в вопросе повышения газовых тарифов – одного из трех основных требований МВФ для возобновления кредитования – представляются вполне ожидаемыми в преддверии парламентских выборов. Однако после избирательной кампании правительство вернется к этому вопросу, поскольку МВФ вряд ли изменит свою позицию по этому поводу. Что касается требований проведения консервативной бюджетной политики, то они, вероятно, будут выполнены. С требованием же постепенного перехода к гибкому валютному курсу ситуация не вполне определена, поскольку количественно параметры гибкости не зафиксированы. Но, считает эксперт, даже если Фонд будет рекомендовать ослабить валютный курс, девальвация в рамках программы МВФ скорее всего будет контролируемой и, значит, будет положительно воспринята кредитными рынками.

Возобновление сотрудничества с МВФ послужило бы позитивным сигналом для иностранных инвесторов, тем более, что для американской стороны сегодняшние уверения украинских чиновников в улучшении инвестиционного климата представляются не вполне убедительными. Так, в отчете Госдепартамента США относительно инвестиционного климата в Украине за 2012 г. говорится, что условия для ведения бизнеса в Украине остаются сложными, а главную проблему представляет коррупция. Ожидалось, что проведение Евро-2012 в Украине предоставит возможности привлечения инвесторов к участию в инфраструктурных проектах, но на практике процесс проведения тендеров и заключения контрактов вновь выявил проблемы бюрократии и коррупции, и многие международные

компанії відмовилися від участі в подібних проектах.

Таким образом, говорить об особенной успешности визита украинской делегации в США в плане решения проблем привлечения внешних инвестиций пока преждевременно. Но определенные шаги в этом направлении были сделаны.

В. Пальчук, мол. наук. співроб., канд. наук із соц. комунікацій

Українсько-словацький реверс як один із заходів диверсифікації поставок газу на європейському ринку

Останні переговори української сторони в особі міністра енергетики і вугільної промисловості України Ю. Бойка з європейським комісаром з питань енергетики Г. Оттінгером продемонстрували зацікавленість ЄС в подальшому розширенні шляхів диверсифікації поставок енергоресурсів з використанням можливостей української газотранспортної системи. Ідеться про домовленості між ЄС і Україною щодо реверсних поставок газу через трубопровідну систему Словаччини з Європи в Україну. Про це заявив у Брюсселі після закінчення зустрічі з українським міністром європейський комісар з питань енергетики Г. Оттінгер. «Дійсно, на кордоні між Україною та Європейським Союзом – Словаччиною – є технічні можливості для реверсних поставок газу. Нам потрібно деякий час (для технічного рішення поставок), але ми думаємо, що реверсні поставки можуть бути готові до середини 2014 р.», – зазначив єврокомісар.

Очевидно, що для ЄС розширення маршрутів диверсифікації поставок газу в Україну з використанням уже наявних газотранспортних систем, у тому числі потужних підземних сховищ газу в Україні, сьогодні набувають особливого значення. І не так для оптимізації переговорного процесу з «Газпромом» про вигідну ціну на газ, як для стратегічної перспективи розвитку енергетичного ринку Європи й енергетичної безпеки ЄС. У тому числі й шляхом недопущення будь-якої монополії на енергетичному ринку, зокрема, поставки російських енергоносіїв. Тому після таких заяв представників Євросоюзу дедалі реальнішими видаються спроби реверсу української ГТС та поступової активізації переговорного процесу з євротрейдерами щодо використання можливостей підземних сховищ газу в Україні. Адже ще наприкінці 2011 р. на засіданні українсько-словацької комісії з питань економічної, промислової та науково-технічної співпраці словацька сторона висловила переконання, що транзит природного газу через українську газотранспортну систему, з урахуванням витрат на реконструкцію української ГТС, економічно ефективніший, ніж будівництво нових газопроводів.

Останні переговори української сторони з європейським комісаром з питань енергетики Г. Оттінгером показали зацікавленість ЄС у використанні української ГТС. За словами єврокомісара, сторони обговорили питання

«інфраструктури, шляхи розвитку наявної інфраструктури, плани щодо оновлення газотранспортної системи, нові технології та що може бути зроблено» з українського боку, з боку Європейської комісії та міжнародних фінансових інституцій (Європейського інвестиційного банку, Європейського банку реконструкції і розвитку та Світового банку).

Водночас для газового ринку Європейського Союзу, так само як і для України, за словами Г. Оттінгера, Росія залишається найважливішим партнером. «І в наших інтересах продовжувати це партнерство. Але наш внутрішній ринок і наша енергетична політика говорять про необхідність диверсифікації ринку газу. Це означає – диверсифікації шляхів поставок і ресурсів. Реверсні поставки – ключовий ресурс загального європейського газового ринку», – підкреслив єврокомісар.

Для України такі заяви представників ЄС украй важливі. Адже насамперед ідеться про реверс української ГТС, що дасть змогу імпортувати в Україну газ трубопроводами не тільки з РФ, а й з ЄС. Ідеться, зокрема, про трубопровідну систему Словаччини. Оглядачі ряду видань погоджуються, що якщо ця спроба буде вдалою, то цілком логічним стане й продовження переговорів з європейською стороною аж до укладання контрактів на зберігання в українських підземних сховищах газу європейськими покупцями енергоносіїв. Як відомо, у Міненерговугіллі зазначають, що Україна готова надати до 15 млрд куб. м вільних потужностей власних підземних сховищ газу для європейських компаній.

Те, що забезпечення роботи української ГТС у реверсному режимі має позитивний аспект, упевнені більшість експертів. Реверс відкриває для України ще одну перспективну можливість, а саме – входження в європейську систему спотової (біржової) торгівлі природним газом. Для України закупівля газу на спотових хабах – це ще один варіант, ще один аспект досягнення енергетичної незалежності. У такий спосіб Україна може й насправді скоротити споживання дорогого російського природного газу. Для початку – хоча б до рівня 2009 р., переконані експерти.

Спотові майданчики зазвичай формуються в районах із високою концентрацією продавців і покупців газу, наприклад, у вузлах газотранспортної мережі – хабах. Таких хабів у тій самій Європі чимало. І потреба в них зростатиме з урахуванням потреб європейського газового ринку. Європейський газовий ринок продовжує активно використовувати спотові ціни на газ і рухається в бік становлення цього механізму ціноутворення як основного, зазначають експерти.

Тому використання українських підземних газосховищ відкриває шлях українській стороні до біржової торгівлі газом (спотові контракти), включно з торгівлею скрапленим газом (LNG), а також стисненим газом (CNG). Адже, як стверджують експерти, спотові контракти дедалі більше впливають на кон'юнктуру ринку газу, зокрема на цінову. У різні періоди спотові ціни на газ на європейських хабах на 100 і більше доларів були нижчі, ніж ціна, за якою «Нафтогаз» купує газ у «Газпрому» за довгостроковим контрактом. Покупці російського газу у Європі вже вимагають включення так званої

спотової складової в довгострокові контракти з «Газпромом».

На думку експертів, доцільно з використанням українських підземних сховищ газу на західному кордоні створити в перспективі «східноєвропейський газовий хаб», що об'єднує операторів ГТС України, Угорщини, Словаччини і, можливо, Польщі. Тобто включити підземні сховища газу України в систему спотової торгівлі природним газом у Європі. Експерти припускають, що організація газового хабу на території України дасть змогу газовим трейдерам, спираючись на можливості українських підземних газосховищ, розпочати торговельні операції в рамках європейських регіональних газових ринків. Саме присутність європейських компаній допоможе забезпечити реальне виконання в Україні європейського енергетичного законодавства, залучить для роботи на вітчизняних підземних газосховищах європейських газотрейдерів.

Це також може бути реальним кроком до диверсифікації джерел і напрямів газопостачання в Україну, що в сумі може знизити ціну імпортного газу на вітчизняному ринку. «Перш за все ми можемо себе забезпечити більш дешевим газом, особливо зі спотового ринку, тому що сьогодні Європа не має в достатній кількості підземних газових сховищ, і в літній період є профіцит газу на ринку. Досить часто на спотовому ринку ціна на газ падає в два рази, порівняно з ціною на російський газ для України», – зазначив експерт з енергетичних питань О. Тодійчук.

Очевидно, такі прогнози експертів виходять із можливостей потужних підземних сховищ газу на західному кордоні України з обсягом зберігання до 25 млрд куб. м товарного газу. Досвід зими 2011–2012 рр. показав, що без достатніх обсягів зберігання досить складно забезпечити пікові сплески споживання газу (звичайно, з урахуванням реконструкції підземних сховищ газу). Ні «Північний потік», ні «Південний потік» навіть у середньостроковій перспективі не матимуть таких можливостей. Усі європейські країни, за даними Gas Storage Europe (GSE), мають підземні потужності зі зберігання близько 85 млрд куб. м газу.

Більше того, про важливість забезпечення роботи української ГТС у реверсному режимі свідчать також розрахунки, виконані ТОВ «Нафтогазбудінформатика». Оперуючи даними цієї компанії у своїх коментарях, експерти зазначають, що з урахуванням прогнозу імпорту природного газу в країни Європи, зокрема, імпортованої частки російського газу, мінімальне завантаження української ГТС становитиме у 2020 р. приблизно 40–50 млрд куб. м. Для забезпечення рентабельності всіх чотирьох транзитних газопроводів такі обсяги малі, однак цілком достатні для рентабельної роботи двох із них. За таких прогнозів з'являється можливість реверсу у використанні інших двох газопроводів. Тобто, поставки природного газу не з України в країни Європи, а навпаки, з країн Європи в Україну.

У цьому контексті важливість реверсу української ГТС стосується також і оптимальної роботи трубопроводу Словаччини. Як відомо, газ із української ГТС подається, зокрема, до Словаччини. Тому зниження транзиту природного газу через Україну прямо стосуватиметься й словацької сторони.

Експерти стверджують, що з 2013 р. «Газпром» зменшує резервування пропускних потужностей словацької системи газопроводів. Тому Словаччина змушена розглядати інші варіанти прокачування газу, у тому числі й реверсивний режим для інших споживачів. «Для Словаччини важливо, щоб ГТС працювала і була завантажена. Якщо російський традиційний постачальник не може цього забезпечити, значить, будуть відпрацьовуватися інші варіанти», – наголосив директор енергетичних програм Центру «Номос-1» М. Гончар. Він повідомив, що варіант із реверсом газу з Німеччини в Україну є одним з таких варіантів.

На сьогодні словацька транзитна газотранспортна система складається з чотирьох газопроводів із максимальною добовою пропускною здатністю відповідно 81,5; 81,5; 85,0 і 45,0 млн куб. м (сумарно 293 млн куб. м на добу, або близько 107 млрд на рік). Це дасть можливість після 2013 р. словацьку трубу потужністю 45 млн куб. м/добу використовувати у зворотному напрямку, тобто для подачі газу зі Словаччини в Україну. Водночас представники компанії Eustream, оператора словацької ГТС, стверджують, що в середньостроковій перспективі (2014–2015 рр.) із ГТС Словаччини в Україну може транспортуватися близько 85 млн куб. м/добу (20 млрд куб. м на рік). Тобто виникає реальна можливість поставки природного газу в Україну за цим напрямком. У такому разі експерти радять «Нафтогазу» укласти технічну і транзитну угоди зі Словаччиною, зокрема, зі словацькою компанією Eustream.

На сьогодні в ЗМІ активно розміщується інформація про переговори «Нафтогазу України» з німецькою компанією RWE. За припущеннями оглядачів видань, саме з нею «Нафтогаз» має намір підписати короткостроковий контракт на поставку в Україну через трубопроводи Словаччини спотового газу, купленого на одному з європейських хабів. Треба також зазначити, що копія проекту рамкової угоди та відповідних контрактів, покликаних забезпечити угоду «Нафтогазу» з RWE, експерти в цілому оцінили позитивно. З юридичної точки зору, як вважають спеціалісти міжнародного торгового права, з якими консультувалася редакція DT.UA, рамкова угода «Нафтогазу» з RWE є досить збалансованим документом. У цілому права та зобов'язання кожної зі сторін паритетні й не обтяжені надмірними або нерозумними умовами.

Більше того, проект цього документа відрізняється від договору купівлі-продажу від 19 січня 2009 р., укладеного між «Нафтогазом» і «Газпромом». Сама рамкова угода дає уявлення про те, який вигляд має «європейська газова угода» і наскільки не відповідає європейським стандартам контракт купівлі-продажу газу, укладений 19 січня 2009 р. між «Нафтогазом» і «Газпром».

Однак експерти зауважують, що за короткострокової дії рамкової угоди поставки газу не є гарантованими, тобто навряд чи вони можуть бути враховані для цілей забезпечення газового балансу України, особливо в довгостроковій перспективі.

Згідно з рамковою угодою, «Нафтогаз» купує газ у пункті поставки

Вельке Капушани на території Словаччини. За інформацією ЗМІ, наприкінці січня – початку лютого «Нафтогаз» відновив і з'єднав з усією системою два наявні трубопроводи, прокладені раніше (як резервні) паралельно експортним у напрямку Словаччини. І тепер з'явилася технічна можливість одночасно експортувати й імпортувати газ через Вельке Капушани. Тобто раніше «Нафтогаз» технічно міг тільки транспортувати придбаний газ далі в ЄС.

Як зазначають оглядачі ряду видань, питання розширення шляхів диверсифікації поставок газу українською ГТС, зокрема із Словаччини, виникло у зв'язку з безрезультатним переговорним процесом із «Газпромом» щодо зниження ціни на газ для України. Як відомо, Росія продає Україні газ по 430 дол. за куб. м, що є надзвичайно високою вартістю палива, тоді як у Європі його можна придбати по 360–380 дол. за куб. м. Саме про таку ціну йшлося в рамковій угоді між НАК «Нафтогаз України» і німецькою RWE, підписаній у травні поточного року. Тоді сторони домовились про поставки 10 млрд куб. м.

Водночас керівник енергетичних програм центру «Номос-1» М. Гончар зазначає, що про 10 млрд куб. газу з Європи навряд чи йтиметься в найближчі роки, адже Україні доведеться принаймні на такий самий обсяг скорочувати імпорт російського газу, що суперечить умові «бери або плати», зафіксованій у контрактах від січня 2009 р. Проте навіть невеликі обсяги, отримані із західного напрямку, мали б для України дуже важливе значення, зазначає експерт. Тим більше що технічний бік питання не є складним чи витратним ані для України, ані для Словаччини, хоча через обидві країни пролягає головний шлях транспортування російського газу до Європи.

Якщо врахувати, що Україна має намір скорочувати імпорт російського газу, зокрема в поточному році планується закупити 27,5 млрд куб. м, а в наступному – 24 млрд куб. м, постає питання пошуку додаткових обсягів газу для заповнення української труби. За даними Укртрансгазу, за перші чотири місяці Україна зменшила транспортування газу в країни Західної Європи на 20,87% – до 30 млрд 807,39 млн куб. м. За таких умов експерти звертають увагу, що додаткові обсяги газу з Європи можна отримати і через LNG-термінал, що будується в Польщі. За інформацією ЗМІ, цей термінал зможе приймати скраплений газ з Близького Сходу вже у 2014 р.

Треба також звернути увагу на політичну складову вирішення питання реверсу української ГТС. Оглядачі видань переконані, що ВАТ «Газпром» дуже серйозно ставитиметься до рішень про зниження транзиту російського газу через українську ГТС. Адже в Україну російська компанія поставляє поки що найбільші експортні обсяги, і втрата навіть частини такого ринку для неї досить відчутна. «Кремль використовує “Газпром” як свою головну зброю, коли залякує неслухняні країни, що залежать від газпромівського газу. Однак наслідки для самої путінської системи, у якій “Газпром” є головним генератором та головним розпорядником фінансових винагород тим, хто у фаворі, можуть стати просто колосальними», – пише The Washington Post і нагадує, що головним споживачем російського газу нині є

Україна, яка платить за російський газ більше, ніж будь-який інший клієнт російської компанії. Саме ці платежі, зазначає видання, є таким важким тягарем для українського бюджету, що «політики та аналітики із занепокоєнням говорять про можливе затягування країни в орбіту російської політики».

Тільки реальна технічна можливість купити газ в інших продавців може заставити росіян переглянути і свою ціну на газ для України, стверджують експерти. «Сьогодні Москва почуває себе спокійно, тому що впевнена, що поки що нам немає де купити “блакитне” паливо навіть у зменшених обсягах. На наступний рік Україна зробила заявку на 24,5 млрд куб. м газу», – зауважив експерт з енергетичних питань О. Тодійчук.

У цьому контексті українськими ЗМІ активно поширюється інформація з посиланням на джерело в Міністерстві енергетики і вугільної промисловості про те, що після досягнення Україною домовленостей про поставки газу словацька сторона отримала від російської попередження про можливі скорочення обсягів транзиту через її територію. Згідно з угодою, до 2028 р. обсяг щорічного прокачування російського газу через Словаччину має становити 50 млрд куб. м. Однак після введення в експлуатацію Nord Stream у російської монополії з'явилася можливість скоротити постачання як мінімум на третину. За інформацією джерела, у травні на переговорах зі Словаччиною українська сторона отримала рекомендацію намагатися отримати дозвіл на реверс у Москві. Однак після втручання Єврокомісії словацька сторона просто вимушена піти на поступки, тому що її відмова від реекспорту порушує Енергетичну хартію, зазначають оглядачі ЗМІ.

Із цим погоджується директор енергетичних програм центру «Номос-1» М. Гончар. «Рішення словацької сторони не могло бути іншим, адже тоді воно порушувало б принципи основних газових директив ЄС, зокрема, рівний доступ до трубопроводних потужностей. І в даному випадку мова йшла не тільки про те, що “Нафтогаз України” бажає отримувати газ із Європи, але й про те, що німецька компанія, компанія країни-члена ЄС, хоче отримати доступ до трубопроводних потужностей на території іншої країни-члена ЄС – Словаччини, щоб реалізувати рамковий контракт, підписаний із компанією, яка походить із країни, що не є членом ЄС, але яка є членом Європейського енергетичного співтовариства», – зазначає експерт. Він також підкреслює, що суто політично керівництво Словаччини «не було в захваті» від такого розвитку подій з огляду на досить дружні стосунки з Москвою, пов'язані з багаторічним досвідом транспортування російського газу до Західної Європи, але не мала іншого варіанта відповіді з огляду на членство країни у ЄС.

Домогтися поступок від Словаччини дозволило й почате нещодавно Єврокомісією антимонопольне розслідування щодо «Газпрому», зазначає директор Інституту енергетичних стратегій Д. Маруни. Таку думку підтримують більшість оглядачів видань. Вони стверджують, що не минуло й місяця відтоді, як Єврокомісія почала розслідування проти російського «Газпрому» за підозрою в порушенні ним антимонопольного законодавства

ЄС, як Словаччина дала дозвіл на реверсне постачання газу до України своєю територією.

У цьому контексті директор Інституту енергетичних стратегій Д. Маруни висловлює переконання, що в існуючих умовах, якщо монополія всупереч підписаному зі Словаччиною договору скоротить транзит газу, аргументувавши це тим, що остання не хоче відмовитися від поставок палива в Україну, це буде найкращим доказом обмеження конкуренції на ринку Європи з боку Росії. На його думку, хиткі позиції «Газпрому» в Європі в перспективі призведуть до прийняття й інших вигідних для України рішень, що дають змогу диверсифікувати постачання газу в країну.

У зв'язку з розвитком таких подій експерти говорять про вирішення політичної складової реверсу української ГТС. Зокрема, директор енергетичних програм центру «Номос-1» М. Гончар стверджує, що політично питання реверсу можна вважати вирішеним, але для того, щоб проект зрушився з мертвої точки, Україні потрібно буде знайти кошти на будівництво реверсивної перемички на території Словаччини. «Словацька сторона не хоче в односторонньому порядку нести витрати на спорудження короткого сполучного газопроводу, щоб здійснювати реверсні постачання газу, не зачіпаючи основного маршруту», – говорить він. Як відомо, інвестиції в цей проект оцінюються у 18–20 млн дол.

У підсумку експерти сходяться на тому, що досягнутий результат між українською стороною і Європейською комісією з питань енергетики щодо реверсних поставок газу через трубопровідну систему Словаччини з Європи в Україну є максимально позитивним для України. Такі висновки ув'язують із цьогорічними заявами заступника голови правління «Нафтогазу» В. Чупруна. Він заявив: «Якщо Росія відмовиться прокачувати газ через територію України, Київ може перевести газотранспортну систему в реверсний режим і включити її в загальну газотранспортну систему Європи». Нагадаємо, наприкінці лютого поточного року в «Газпромі» заявили, що компанія будуватиме газопровід «Південний потік», що пройде в обхід України до Європи, у варіанті максимальної потужності – на 63 млрд куб. газу на рік. Експерти підраховали, коли Росія запустить на повну потужність і «Північний потік» з можливістю прокачки 55 млрд куб. м газу на рік, і «Південний потік» з 63 млрд куб., «Газпром» зможе повністю відмовитися від послуг української ГТС.

На тлі антимонопольних розслідувань з боку Єврокомісії щодо діяльності ВАТ «Газпром» на енергетичному ринку Європи Україна може й навіть повинна привертати увагу до переваги своїх можливостей щодо транспортування енергоносіїв, до того ж Європа активно використовує не один десяток років саме українські труби як газовий коридор, упевнений російський експерт Фонду національної енергетичної безпеки К. Симонов.

З розвитком подій вирішення відносин між ЄС і Росією в енергетичній сфері роль України як транзитера енергоносіїв укотре виявляється незаперечною. Тому дедалі реальнішими видаються спроби реверсу української ГТС й активного залучення до європейського енергетичного партнерства. Як

стверджує директор енергетичних програм центру «Номос» М. Гончар, «де-факто ми можемо споживати той самий російський газ, але де-юре – це буде газ від німецьких, австрійських чи інших європейських країн, який вони купили в “Газпромі”. Так робить Польща, яка частину газу закуповує в Німеччині, яка купує його в Росії. Крім того, не забуваймо, що в Європі є і спотовий ринок газу. А на цьому ринку ціна енергоресурсу (за виключенням пікових періодів) значно нижча за російське блакитне паливо» *(Матеріал підготовлено за інформацією таких джерел: ПАТ «Київоблгаз» (<http://kievoblgaz.kiev.ua>); Українська енергетика (<http://ua-energy.org>); Газета UA (<http://gazeta.ua>); EastKorr – Восточный корреспондент (<http://www.eastkorr.net>); ЛІГАБізнесІнформ (<http://biz.liga.net>); ZN.UA (<http://news.dt.ua>); UA PORT (<http://uaport.net>); Факти (<http://fakty.ictv.ua>); УРА-Інформ (<http://ura-inform.com>); NEWSru.ua (<http://www.newsru.ua>); BBC Ukrainian (<http://www.bbc.co.uk>).*

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Голова Верховної Ради України В. Литвин сподівається на подальшу плідну співпрацю між Україною та ОБСЄ.

«Ми надаємо важливого значення співпраці з ОБСЄ та її Парламентською асамблеєю, особливо зараз, враховуючи передвиборний період, а також майбутнє головування України в ОБСЄ в наступному році», – зазначив В. Литвин під час зустрічі в понеділок, 8 жовтня, з Президентом ПА ОБСЄ Р. Мільйорі.

Голова Верховної Ради наголосив, що велика кількість спостерігачів від парламентських організацій на нинішніх виборах є позитивом. «Спостерігачів не цікавлять персоналії та партії, вони оцінюють перебіг виборів, – сказав В. Литвин. – Спостерігачів цікавить, наскільки вибори відповідатимуть вітчизняному законодавству і загальноприйнятими правилами». При цьому він зазначив, що робота спостерігачів є «дисциплінуючим чинником для кандидатів як від влади, так і від опозиції».

У свою чергу Президент ПА ОБСЄ висловив сподівання, що робота Місії сприятиме подальшому розвитку конструктивних взаємин між Україною та ОБСЄ. Р. Мільйорі зазначив, що на головування України в ОБСЄ у 2013 р. покладаються великі сподівання, враховуючи її позицію і роль у вирішенні «заморожених конфліктів». Він також високо оцінив роботу української парламентської делегації в асамблеї.

«У нас є сили й повноваження для вирішення проблем, які існують як в Україні, так і в Європі», – сказав Р. Мільйорі.

В. Литвин також повідомив про законодавчу роботу парламенту, спрямовану на виконання зобов'язань України перед Радою Європи. Зокрема, він повідомив, що з листопада цього року набирає чинності новий Кримінально-процесуальний кодекс, який спрямований на гуманізацію

покарань загалом, ухвалений закон, який регламентує діяльність адвокатських структур. Парламент, за його словами, також працює над приведенням функцій прокуратури до європейських стандартів (*Сайт Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2012. – 8.10*).

***

Ключовою проблемою українського політикуму є відсутність довіри між учасниками виборчих перегонів.

На цьому наголосив Голова Верховної Ради України В. Литвин під час зустрічі з головою місії спостереження за виборами ОБСЄ/ОДПЛ Дейм Одрі Гловер. «Поки не буде необхідного рівня довіри між партіями, завжди будуть розмови про порушення», – сказав він.

На прохання представників місії В. Литвин проаналізував вітчизняне виборче законодавство і перебіг виборчої кампанії.

Щодо закону про вибори, Голова Верховної Ради зазначив, що він не є досконалим, оскільки в парламенті працюватимуть депутати «двох сортів»: ті, хто обраний за мажоритарними округами, активно працюватимуть з виборцями, а обрані за партійними списками орієнтуватимуться виключно на партійних лідерів. На думку В. Литвина, така ситуація не сприятиме політичному структуруванню суспільства. Керівник парламенту також назвав завеликим п'ятивідсотковий виборчий бар'єр, зазначивши разом з тим, що це може сприяти об'єднанню й укрупненню партій.

Він також висловив думку про необхідність чіткішого регулювання питання про виборчі фонди в частині посилення контролю за їх формуванням (*Сайт Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2012. – 8.10*).

***

Голова Верховної Ради України В. Литвин вручив щорічні премії Верховної Ради України педагогічним працівникам загальноосвітніх, професійно-технічних, дошкільних і позашкільних навчальних закладів.

В. Литвин висловив вдячність освітянам «за подвижницьку працю і вміння звертати увагу на те, що об'єднує», за здатність відмежуватися в роботі від політичних уподобань і намагання підтримувати діалог між владою й активною частиною суспільства. В. Литвин висловив сподівання, що майбутні парламентські вибори в Україні відбудуться штатно і «розпочнеться новий етап життя країни, яка набагато краща від існуючого іміджу» (*Сайт Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2012. – 8.10*).

***

Комітет з питань європейської інтеграції розглянув ряд законопроектів на відповідність праву Європейського Союзу й міжнародно-правовим зобов'язанням України.

Зокрема, комітет визнав таким, що не суперечить праву Європейського Союзу й міжнародно-правовим зобов'язанням України, проект закону про затвердження Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії

захворюванню на туберкульоз на 2012–2016 рр. (реєстр. № 11046), розроблений на виконання Закону України «Про боротьбу із захворюванням на туберкульоз» та у зв'язку із закінченням дії Загальнодержавної програми протидії захворюванню на туберкульоз на 2007–2011 рр.

Також комітет визнав таким, що не суперечить праву ЄС і міжнародно-правовим зобов'язанням України, проект закону про внесення зміни до ст. 8 Закону України «Про рекламу» щодо встановлення заборони зазначення ціни товарів, робіт і послуг не в грошовій одиниці України (реєстр. № 11121). У законопроекті шляхом внесення змін до ст. 8 Закону України «Про рекламу» пропонується встановити, що «інформація про ціни на товари, тарифи на послуги, наведені в рекламі, яка розміщується чи розповсюджується на території України, зазначається виключно в гривні».

Члени комітету зазначили, що проект закону за предметом правового регулювання належить до сфери захисту прав споживачів, правові відносини якої в ЄС регулюються Договором про заснування Європейського Співтовариства (консолідована версія) (*Сайт Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2012. – 8.10*).

***

Комітет з питань екологічної політики, природокористування й ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи рекомендує парламенту ратифікувати Протокол про стале управління лісами до Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат.

На засіданні комітету зазначалося, що Протокол є складовою частиною зазначеної Конвенції, разом з якою забезпечує подальше посилення та ефективність заходів щодо збереження, відтворення й сталого використання лісів Карпатського регіону. Зокрема, у Протоколі передбачено вживання заходів з підтримки або збільшення лісового покриву; забезпечення продуктивних функцій лісів та їх ролі в розвитку сільської місцевості; сприяння раціональному використанню деревини як екологічного, безпечного і відновлювального матеріалу, сприяння сталому використанню недеревних лісових продуктів; поліпшення загального стану й життєстійкості лісів; поліпшення збереження й сталого використання компонентів біологічного різноманіття лісів тощо.

Ратифікація Протоколу про стале управління лісами до Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат, вважають народні депутати, підтвердить позицію України щодо підтримки міжнародних зусиль у вирішенні завдань забезпечення сталого лісокористування та її бажання брати активну участь у цьому співробітництві. При цьому імплементація положень Протоколу в законодавче поле України сприятиме посиленню соціальних, екологічних й економічних функцій лісів, успішному соціально-економічному розвитку Карпатського регіону.

Відповідний законопроект зареєстровано за № 0270 (*Сайт Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2012. – 8.10*).

***

Комітет з питань фінансів, банківської діяльності, податкової та митної політики рекомендує парламенту прийняти у другому читанні та в цілому проект закону про внесення змін до деяких законів України щодо найменувань національних комісій, що здійснюють державне регулювання у сфері ринку цінних паперів і ринків фінансових послуг.

На засіданні комітету наголошувалося, що реалізація положень законопроекту (реєстр. № 10404) надасть змогу впорядкувати застосування в законах України назв національних комісій, що здійснюють регулювання природних монополій, у сфері зв'язку та інформатизації, ринків цінних паперів і фінансових послуг (*Сайт Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2012. – 8.10).*

***

Комітет з питань соціальної політики та праці рекомендує Верховній Раді прийняти за основу проект закону про внесення зміни до ст. 8 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

Законопроектом (реєстр. № 11082), поданим народним депутатом В. Сушкевичем, пропонується в ч. 9 ст. 8 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» чинний перелік законів, що встановлюють порядок пенсійного забезпечення для окремих категорій осіб, які одержують пенсію в підвищеному розмірі й сплачують підвищений розмір єдиного внеску, доповнити Законами «Про дипломатичну службу», «Про судову експертизу», «Про судоустрій і статус суддів», «Про Кабінет Міністрів України» і Податковим кодексом для врегулювання питання сплати підвищеного розміру єдиного внеску одержувачами пенсій, що призначаються згідно із зазначеними законами.

Проектом також пропонується передбачити, що підвищений розмір єдиного внеску не встановлюється для платників за період роботи за сумісництвом, тобто єдиний внесок сплачувати в розмірі 3,6 %.

Члени комітету підтримали законопроект, ухвалення якого сприятиме вдосконаленню норм Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» шляхом визначення єдиних підходів у частині конкретизації переліку осіб, які сплачують єдиний внесок у розмірі 6,1 %, а також забезпечить рівні права й обов'язки всіх осіб, пенсії яким призначаються в порядку та на умовах, визначених Законом України «Про державну службу» (*Сайт Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2012. – 8.10).*

***

Комітет з питань культури і духовності рекомендує парламенту прийняти за основу та в цілому проект постанови про відзначення 150-річчя з дня народження видатного вченого В. Вернадського.

Проект (реєстр. № 11224) містить ряд рекомендацій: уряду – утворити

організаційні комітети з підготовки й проведення заходів, затвердити їх план і вирішити питання щодо його фінансового й матеріально-технічного забезпечення; Державному комітету телебачення і радіомовлення – організувати відповідні тематичні теле- і радіопередачі, забезпечити висвітлення в засобах масової інформації заходів, що проводитимуться у зв'язку з відзначенням ювілеїв і пам'ятних дат.

Документ також містить пропозиції: Національному банку України – виготовити і ввести в обіг ювілейну монету, Українському державному підприємству поштового зв'язку «Укрпошта» – видати серію поштових марок, присвячених ювілею (*Сайт Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 8.10).

***

Институт телекоммуникаций и глобального информационного пространства НАН Украины 25 сентября по результатам тендера заключил соглашение с ООО «БМС Консалтинг» на разработку технического проекта «Электронный парламент». Стоимость сделки составила 2,40 млн грн. Об этом сообщается в «Вестнике государственных закупок».

Нужно до 20 декабря разработать документацию «Электронный парламент», которая объединит все информационные базы Верховной Рады. В ней будут храниться законо- проекты, запросы нардепов, поручение ВР, вести учет лиц, назначенных парламентом, контролироваться прохождения законопроектов и т. д.

Доступ руководства ВР Украины и народных депутатов в ИИАС «Электронный парламент» должен проходить через «Электронные рабочие места лица, принимающего решения». Граждане будут иметь доступ через парламентский портал.

Работы проводятся за счет Национальной академии наук Украины (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 8.10).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

У зв'язку з виникненням штормових погодних умов у регіонах України Президент України В. Янукович доручив керівникам місцевих органів влади всіх рівнів вжити вичерпних заходів із відповідної підготовки й подолання наслідків стихії.

Глава держави вимагає від місцевої влади забезпечити стабільну роботу транспортної інфраструктури, інженерних споруд, ліній зв'язку, систем енерго-, газо- і водопостачання, а також інших систем житлово-комунального господарства.

Головним завданням Президент визначив безпеку громадян. Він доручив забезпечити стабільну роботу насамперед медичних установ,

об'єктів соціальної інфраструктури, закладів освіти (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 8.10).

***

Президент України В. Янукович підписав Закон України № 5279-VI «Про внесення змін до Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”».

Закон поширює передбачені для інвалідів війни I групи пільги на учасників бойових дій, інвалідів війни II–III груп Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр.

Як зазначила перший заступник глави Адміністрації Президента І. Акімова, внесені зміни стосуються 67 тис. громадян України.

За словами першого заступника глави АПУ, Закон передбачає підвищення пенсій залежно від категорії – на 25, 20 і 10 % від прожиткового мінімуму. Інші ключові пільги – це зменшення комунальних платежів для цих категорій ветеранів, їх безкоштовний проїзд у міському транспорті та раз на рік – у залізничному.

«Ще одна пільга – це збільшення виплат, передбачених у зв'язку зі святкуванням 9 травня», – додала перший заступник глави Адміністрації Президента.

І. Акімова зазначила, що реалізація положень Закону потребуватиме додатково близько 300 млн грн із Державного бюджету (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 8.10).

***

Тарифи на житлово-комунальні послуги для населення, зокрема на газ, після виборів до Верховної Ради України підвищуватися не будуть. Про це заявив Прем'єр-міністр України М. Азаров під час «гарячої» телефонної лінії «Комсомольської правди в Україні».

«Ми зараз думаємо про те, як знизити тарифи для промисловості», – підкреслив М. Азаров. При цьому він зазначив, що надвисокі ціни на російський газ ставлять українських виробників у нерівні умови і, відповідно, їхня продукція є неконкурентоспроможною на ринку. «Ми зараз проводимо переговори з Росією з цього питання і самі думаємо, яким чином здешевити газ для промисловості», – сказав Прем'єр-міністр.

Він нагадав, що Україна вже в два рази зменшила споживання дорогого російського газу (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 8.10).

***

Після виборів до Верховної Ради України будуть активізовані переговори про запровадження зони вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом. Про це заявив Прем'єр-міністр України М. Азаров під час «гарячої» телефонної лінії «Комсомольської правди в Україні».

М. Азаров нагадав, що Україна та ЄС парафували угоду про ЗВТ, а процес її ратифікації дещо затягнувся.

«Я думаю, що після виборів ми активізуємо зусилля, і консенсус буде знайдено», – підкреслив М. Азаров.

Він зазначив, що Україна зацікавлена в укладанні угоди, оскільки на країни ЄС припадає третина товарообігу. Підписання угод про створення зон вільної торгівлі з багатьма країнами сприятиме вільному транзиту товарів територіями країн-членів угоди.

«Ми зараз ведемо переговори про запровадження зони вільної торгівлі ще з шістьма країнами. Ми підписали відповідні угоди з багатьма країнами, вступили до СОТ, оскільки для нас надзвичайно важливо, щоб при просуванні наших товарів і послуг не створювалися перешкоди і бар'єри», – наголосив Прем'єр-міністр.

Він нагадав, що з 20 вересня поточного року вступила в силу Угода про ЗВТ з країнами СНД (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua). – 2012. – 8.10*).

***

Україні під силу з часом повністю забезпечувати себе енергоресурсами. Для цього є необхідні запаси власного газу і вугілля, але головне – знайти кошти для забезпечення їх видобутку. Про це Прем'єр-міністр М. Азаров заявив на своїй сторінці в соціальній мережі «Фейсбук».

Так, за його словами, Україна має запаси газу. Крім того, є запаси газу в сланцевих родовищах. «Нам на довгі роки вистачить своїх власних запасів газу», – зазначив глава уряду.

При цьому він додав, що в цій справі головне забезпечити їх експлуатацію. «А для цього необхідні великі затрати. Світова практика говорить про те, щоб збільшити на 1 млрд куб. м видобуток газу потрібно затратити приблизно 1 млрд дол.», – пояснив М. Азаров.

На його думку, цього можливо досягти протягом 15 років (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua). – 2012. – 6.10*).

***

Уряд України розробляє програму, спрямовану на розвиток таких населених пунктів, у яких за останні 20 років були закриті або ліквідовані бюджетоутворюючі підприємства. Про це повідомив Прем'єр-міністр України М. Азаров на своїй сторінці в соціальній мережі «Фейсбук».

За його словами, повноцінне функціонування таких населених пунктів є дуже великою і серйозною проблемою. «Ця проблема стосується невеликих населених пунктів, у яких за останні 20 років було закрито або ліквідовано багато бюджетоутворюючих підприємств, наприклад шахти, цукрові заводи, швейні фабрики і т. д.», – зазначив М. Азаров.

У зв'язку з цим в уряді розробляється програма. Її мета – створити умови для розміщення в таких населених пунктах підприємств, які могли б надати робочі місця для живучих там людей. Він пояснив, що для цього необхідна велика державна підтримка в плані підведення мереж, виділення

площ і т. д. «На першому етапі підготовка повинна бути забезпечена за рахунок державних ресурсів», – вважає М. Азаров.

На його думку, вирішенню проблеми розвитку депресивних територій сприяє і реалізація інвестиційних проектів, які нині розробляються місцевими органами влади (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 5.10).

***

8 жовтня 2012 р. на засіданні Кабінету Міністрів України було схвалено проект закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2012 рік»».

Законопроектом, зокрема, передбачено виділення додаткового фінансування у 2012 р. Національній академії наук України за бюджетною програмою «Фундаментальні дослідження, прикладні наукові і науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням, підготовка наукових кадрів, фінансова підтримка розвитку наукової інфраструктури та наукових об'єктів, що становлять національне надбання» на оплату праці працівників науково-дослідних установ і організацій в обсязі 50 815,8 тис. грн.

Прийняття законопроекту дасть змогу забезпечити виплату заробітної плати працівникам науково-дослідних установ і організацій Національної академії наук України, сприятиме посиленню соціального захисту громадян та зростанню рівня добробуту населення (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 8.10).

***

Міністерство інфраструктури України продовжує працювати над розвитком перевезень річковим транспортом.

За оцінками фахівців, для того щоб максимально ефективно розкрити та використати всі конкурентні переваги цього виду транспорту, а відтак збільшити обсяги вантажних та пасажирських перевезень річкою, необхідно, насамперед, мати чіткий план дій, визначити на державному рівні конкретні стратегічні цілі на середньострокову перспективу. Саме з цією метою та на розвиток діючої Транспортної стратегії України на період до 2020 р. Мінінфраструктури розроблено проект Державної програми розвитку внутрішнього водного транспорту на 2013–2021 рр.

Презентація напрацювань відомства відбулась у рамках чергового засідання Робочої групи МІУ з питань розвитку перевезень річковим транспортом.

У документі закладено комплексний підхід до розвитку внутрішнього водного транспорту – він передбачає як роботу над створенням якісної законодавчої бази в цій галузі, так і торкається питань безпеки судноплавства, оновлення та модернізації технічного, пасажирського та вантажного флоту, утримання в належному стані та розвиток річкової інфраструктури.

Серед основних очікуваних результатів від виконання програми – задоволення потреб національної економіки та населення в послугах річкового транспорту, підвищення якості річкових перевезень та водночас зменшення їх собівартості (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2012. – 5.10).*

***

Повністю забезпечили технологічний облік виробленого та відпущеного споживачам тепла дев'ять областей. Лише 15 % бракує Україні до повного оснащення всіх теплогенеруючих потужностей комунальних підприємств лічильниками тепла. Про це повідомив перший заступник міністра регіонального розвитку, будівництва та житлового господарства О. Аліпов під час селекторної наради з керівництвом обласних державних адміністрацій, присвяченій підготовці до роботи взимку.

«У нас зараз в Україні є 85 %. Повністю оснащені засобами обліку підприємства комунальної теплоенергетики у дев'яти областях. Є питання у нас до Києва, де всього 30 %, Київської області – 45 %, Чернівецької – 46 % та Севастополя – 64 %», – зазначив О. Аліпов.

За його словами, національний регулятор – Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг – буде змушена позбавляти ліцензії комунальні підприємства, які не забезпечать до кінця року повного технологічного обліку.

Повний технологічний облік запроваджено на підприємствах теплокомуненерго Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Кіровоградської, Миколаївської, Одеської, Рівненської, Харківської та Херсонської областей. На 1 жовтня поточного року на підприємствах комунальної теплоенергетики встановлено 5104 прилади технологічного обліку (відпуску теплової енергії з джерел теплової енергії підприємств комунальної теплоенергетики). Необхідно встановити ще 885 лічильників (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2012. – 5.10).*

***

У Києві відбулося третє засідання українсько-російської Змішаної комісії з морського судноплавства. Українську делегацію очолював директор Департаменту державної політики в галузі морського та річкового транспорту Міністерства інфраструктури України В. Севрюков, російську – директор Департаменту державної політики в галузі морського та річкового транспорту Міністерства транспорту Російської Федерації К. Пальников.

Було розглянуто ряд питань співпраці двох держав у цій сфері: забезпечення безпеки судноплавства в Чорному, Азовському морях та Керченській протоці та налагодження з цією метою обміну відповідною інформацією, організація якісної взаємодії українських та російських служб під час проведення пошуково-рятувальних операцій на воді, питання підготовки до льодової компанії 2012–2013 рр. та ін.

Також обговорено тексти проектів спільних українсько-російських

Правил судноплавства в Керченській протоці та Положення про взаємодію в Керченській протоці Центру регулювання руху суден «Керч» (Україна) та Центру регіональної системи управління руху суден Керченської протоки (Російська Федерація). За результатами експертів доручено доопрацювати зазначені документи з урахуванням норм міжнародного права та надати свої пропозиції вже до наступного засідання українсько-російської Змішаної комісії.

Що стосується співпраці у сфері судноплавства в Чорному морі, учасники обговорили представлений українською стороною проект Меморандуму між Міністерством інфраструктури України та Міністерством транспорту РФ про обмін інформацією національних систем моніторингу судноплавства в регіоні Чорного моря. У рамках засідання сторони підтвердили технічну готовність до обміну інформацією в рамках меморандуму та виробили його взаємно прийнятний текст. З метою підготовки цього документа до підписання сторони домовилися розпочати внутрішньодержавні процедури його погодження.

На завершення учасники погодили дату та місце наступного засідання українсько-російської Змішаної комісії з морського судноплавства – згідно з досягнутими домовленостями четверте засідання Змішаної комісії буде проведено на території Російської Федерації вже у квітні – травні 2013 р. (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua). – 2012. – 5.10).*

ПОЛІТИКА

За виборами в Україні слідує майже тисяча міжнародних спостерігачів.

Центральна виборча комісія зареєструвала ще 10 офіційних спостерігачів від іноземних держав та міжнародних організацій. Відповідні рішення були ухвалені на засіданні ЦВК, передає УНН.

Таким чином, станом на 6 жовтня ЦВК зареєструвала 972 офіційних спостерігачів, у тому числі від 11 іноземних держав та 20 міжнародних організацій (*Украинские Национальные Новости (http://www.unn.com.ua). – 2012. – 6.10).*

***

В Партии регионов и объединенной оппозиции «Батьківщина» намерены пересмотреть избирательные списки.

Как информируют СМИ, съезд Партии регионов запланирован на 13 октября. Главной его темой станет исключение из избирательного списка ряда кандидатов и обсуждение предвыборной тактики в оставшиеся до дня выборов недели. «Перечень кандидатов на вылет знает всего несколько человек. Говорят, что будут исключены те, кто попал в список “случайно” или плохо зарекомендовал себя во время избирательной кампании. Речь идет

о 5–10 лицах», – сообщил источник в ПР.

В Партии регионов информацию о возможном пересмотре избирательного списка официально не подтвердили. «Если съезд состоится, то на нем будут рассматриваться вопросы, связанные с ходом предвыборной кампании, никаких стратегических решений приниматься не будет», – сказал первый заместитель главы парламентской фракции ПР М. Чечетов.

Руководство объединенной оппозиции с датой проведения предвыборного съезда определится 10 сентября. Об этом сообщил первый заместитель главы парламентской фракции «БЮТ – Батьківщина» С. Соболев. Предполагается, что главной темой мероприятия будет вопрос об отзыве заведомо непроходных кандидатов в мажоритарных округах и поддержке совместно с партией УДАР единых кандидатов. «В ходе съезда будут рассмотрены вопросы, накопившиеся за период избирательной кампании, в том числе и вопрос переговоров с В. Кличко о взаимном снятии кандидатов-мажоритарщиков», – рассказал С.Соболев (*МинПром – информация бизнес-класса (<http://minprom.ua>). – 2012. – 8.10*).

***

Как сказал руководитель Центрального избирательного штаба Партии регионов А. Ключев в интервью информационному агентству Reuters, для того, чтобы удержать доверие своих избирателей, Партия регионов обязана выполнять свои предвыборные обещания и выводить страну на более высокий уровень.

«Мы будем привлекать к себе лучших специалистов, всех, кто готовы с нами вместе работать, независимо от того, к какой политической силе они относятся», – отметил он.

По его словам, по мажоритарным округам был осуществлен очень требовательный подбор кандидатов от Партии регионов, и только такой взыскательный отбор, по мнению А. Ключева, позволит активизировать последующую законодательную работу депутатов: «Мы очень серьезно и скрупулезно подошли к подбору мажоритарщиков. Мы достаточно длительное время этим вопросом занимались еще до выборов, проводили социологию по каждому избирательному округу, определяли самых знаковых представителей на этой территории. Потом проводили между ними так называемый праймериз, после чего определяли, кто будет более достойным, кто может выиграть на этой территории предвыборную кампанию» (*Офіційний сайт Партии регионов (<http://www.partyofregions.org.ua>). – 2012. – 8.10*).

***

Вітчизняний парламент втратив свою ефективність через те, що депутатська більшість не займається законотворенням, а захищає інтереси фінансово-промислових груп. Про це заявив лідер партії УДАР В. Кличко під час зустрічі з мешканцями Макарова на Київщині.

«Нам у парламенті потрібна більшість, яка приходить туди працювати і

відстоювати інтереси людей, а не олігархічних кланів. Депутати повинні ухвалювати закони, а не голосувати за помахом руки однієї особи, як це відбувається сьогодні у Верховній Раді», – наголосив В. Кличко. Лідер УДАРу додав, що його політична сила йде до парламенту не за посадами та статками, а задля того, щоб змінити якість вітчизняної політики та виправдати довіру українців.

Сьогодні збентежені зростаючим рейтингом партії УДАР, провладні сили вдаються до брудних методів. Так, напередодні приїзду В. Кличка до Василькова, у місті розповсюджувалися анонімні агітки з наклепницькими образами на адресу братів Кличків (*Сайт партії УДАР Віталія Кличка* (<http://klichko.org/ua>). – 2012. – 8.10).

***

7 жовтня, у День учителя, голова Ради об'єднаної опозиції «Батьківщина» А. Яценюк зустрівся з освітянами Дніпропетровська. Він привітав освітян із професійним святом.

А. Яценюк розповів, що через маніпуляції з тарифною сіткою кожен учитель недоотримує від 800 до 2000 грн, які належать йому за законом.

А. Яценюк підкреслив, що об'єднана опозиція розробила законопроект про основи законодавства у сфері освіти, який підвищує роль педагога, зокрема, унеможлиблює маніпулювання тарифною сіткою та передбачає, що середня заробітна плата педагога повинна бути не менша, ніж середня зарплата в промисловості, рівень якої є одним із найвищих.

А. Яценюк також повідомив, що об'єднана опозиція розробила законопроект про вищу освіту, який наблизить українську освіту до вимог Болонського процесу. «При ухваленні цього закону кардинально зміниться система вищої освіти. Зміниться система державного замовлення, якщо учні добре здадуть незалежне зовнішнє тестування, вони отримають державний грант на навчання», – пояснив він (*Сайт партії «Фронт змін»* (<http://frontzmin.ua>). – 2012. – 8.10).

***

5–6 жовтня 2012 г. лідер КПУ П. Симоненко побував с робочим візитом в Одеській області, где провела ряд зустрічей з виборцями.

Так, П. Симоненко зустрівся с співробітниками ОАО «Одессагаз» в місті Рени, посетил місто Ізмаїл, зустрівся с жителями міста Одеса. В Одессе лідер КПУ пообщался с учасниками акції протеста постраждалих в житловій афері, провела прес-конференцію для ЗМІ. Крім того, лідер КПУ побував в місті Ширяєво, где зустрівся с виборцями (*Компартія України* (www.kpu.ua). – 2012. – 8.10).

***

В ЗМІ спеціально запуская інформацію о том, что фракція Коммунистической партии Украины проголосовала за ряд антинародных законопроектов. Об этом заявил лідер КПУ П. Симоненко на зустрічі с

избирателями в Одесской области. По его словам, появилось несколько публикаций о том, что КПУ голосовала за законопроект о снятии моратория на продажу земли.

П. Симоненко назвал причиной слухов попытки власти всевозможными способами компрометировать КПУ, у которой растет рейтинг доверия среди избирателей. «Коммунисты всегда стояли на принципиальных позициях о том, что земля должна принадлежать украинскому народу, о том, что земля не должна продаваться, и за то, чтобы продлить мораторий на продажу земли. Более того, я был автором одного из законопроектов о продлении моратория», – подчеркнул лидер КПУ.

Напомним, Верховная Рада не продлила на 2013 г. мораторий на покупку-продажу земли сельхозназначения. Как известно, в настоящее время значительная часть сельхозземель в Украине продается и покупается путем изменения ее назначения. Интерес к приобретению украинских земель неоднократно выражали Китай и арабские страны Ближнего Востока (*МинПром – информация бизнес-класса (<http://minprom.ua>). – 2012. – 8.10*).

***

Якби вибори до Верховної Ради відбулися наприкінці вересня, 5 % бар'єр здолали би п'ять партій. Такими є результати соціопитування, проведеного Фондом «Демократичні ініціативи» ім. І. Кучеріва спільно з Київським міжнародним інститутом соціології.

Так, за Партію регіонів проголосували б 23,3 %, партії УДАР В. Кличка віддали б голоси 16,0 %. За ВО «Батьківщину» проголосували б 15,1 %, КПУ – 10,1 %. Вперше досягло межі виборчого бар'єра ВО «Свобода» (5,1 %).

Істотно зросла кількість тих, хто не визначився з вибором – до 24 %, що може бути пов'язано з тим, що виборцям вперше був пред'явлений бюлетень у тому вигляді, який буде під час виборів (з 22 партій, з усіма першими п'ятірками).

Як і раніше, більше тих, хто не визначився з вибором, у Східному (29 %) та Центральному (29 %) регіонах, менше – у Південному (18 %) та Західному регіонах (19 %).

Усі відсотки вираховано у відношенні до тих, хто висловив готовність узяти участь у голосуванні.

Готовність проголосувати висловили 77 % українців: 57 % – «обов'язково» і ще 21 % – «швидше за все» (*Українська правда (www.pravda.com.ua). – 2012. – 8.10*).

***

Лише 55 % виборців, які збираються голосувати на виборах, за майже місяць до дня виборів знають, що половина депутатів обиратимуться в мажоритарних округах. Це демонструє загальнонаціональне дослідження, проведене фондом «Демократичні ініціативи» і Київським міжнародним інститутом соціології

з 18 вересня до 4 жовтня.

Серед тих, хто збирається іти на вибори, наприкінці вересня знали усіх кандидатів на окрузі майже 6 %, багатьох – майже 13 %, кількох головних – майже 30 %, лише одного, за якого голосуватимуть, – майже 11 %, не знають нікого – понад 36 %.

Згідно з прес-релізом, лише 12 % населення вважає, що виборча кампанія на округах ведеться дуже активно і конкурентно, 27 % відповіли, що активно працює лише декілька кандидатів, у 12 % – на окрузі активно працює лише один кандидат, а 30 % вважають, що у них на окрузі ніхто активно не працює.

Вже остаточно визначилися з голосуванням по своєму округу 29 % виборців, ще 17 % загалом визначилися, але їхнє рішення не остаточне, а 45 % виборців не визначилися взагалі. Найбільша визначеність у голосуванні за мажоритарними округами – у виборців Партії регіонів (46 %), найменша – 6 % – серед тих, хто не визначився з голосуванням за партію.

Для тих, хто визначився з голосуванням за кандидата по мажоритарному округу, найбільше важила партійна належність кандидата (32 %), ще вагомими чинниками були можливість у майбутньому вирішувати проблеми округу (17 %) та особистість кандидата (15 %). 34 % виборців взагалі не змогли визначити, чому вони обрали того чи іншого кандидата (*Українська правда (www.pravda.com.ua). – 2012. – 8.10).*

***

За другу половину вересня 62 % випадків порушень прав журналістів були пов'язані з виборами. Це доводять дані моніторингу, який проводив Інститут масової інформації.

За два місяці передвиборної кампанії було зафіксовано 51 такий інцидент, безпосередньо пов'язаний з виборами та здійснюваний політичними партіями чи кандидатами в депутати. При цьому, якщо у серпні таких випадків було 16, то у вересня вже 35.

Найбільше зафіксовано інцидентів з побиттям, нападами та залякуваннями журналістів (шість фактів), а також перешкоджання виконанню професійних обов'язків та цензури (шість фактів). Також за цей період був один судовий позов від політичної партії до інтернет-видання.

Крім того, зафіксовано випадки цензури у ЗМІ, пов'язані з передвиборною кампанією (*Українська правда (www.pravda.com.ua). – 2012. – 8.10).*

***

Не збираються продавати свій голос 83 % виборців, але 11,5 % готові продати свій голос на виборах до парламенту. Це показує загальнонаціональне дослідження, проведене Фондом «Демократичні ініціативи» і Київським міжнародним інститутом соціології з 18 вересня до 4 жовтня.

1,5 % готові продати свій голос за будь-яку суму, 5,2 % – якщо сума

вляштовуватиме, 4,6 % – якщо заплатить той кандидат чи партія, за яку в будь-якому разі збиралися голосувати (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*). – 2012. – 8.10).

ЕКОНОМІКА

Национальная акционерная компания «Нефтегаз Украины» рассчиталась с российским «Газпромом» за поставленный в сентябре природный газ. Об этом сообщила пресс-служба компании.

«Нефтегаз» перечислил «Газпрому» около 1,056 млрд долл. за импортированный в прошлом месяце газ. Цена топлива для компании в III квартале 2012 г. составляет около 426 долл./тыс. куб. м.

Как сообщалось, цена импортного природного газа в I квартале 2012 г. составляла для НАК около 416 долл./тыс. куб. м, во II квартале – около 425 долл./тыс. куб. м, в III квартале – 426 долл./тыс. куб. м.

В сентябре министр энергетики и угольной промышленности Украины Ю. Бойко сообщил, что «Нефтегаз» направил заявку на закупку российского газа на 2013 г. в объеме 24,5 млрд куб. м. По его словам, такое решение связано с высокой стоимостью российского газа (*МинПром – информация бизнес-класса (http://minprom.ua)*). – 2012. – 8.10).

***

Податкова хоче прискорити процес переходу підприємців від паперового документообігу до електронного.

З 2013 р. платникам буде запропонований інтернет-сервіс, що дає змогу отримувати податкові консультації до проведення перевірок і сплати податків, пише «Комерсант-Україна».

У ДПС підготували концепцію створення «Електронного кабінету платника податків» (ЕКПП), яким платники зможуть користуватися на добровільній основі.

Спочатку цей сервіс призначався лише підприємствам, які обслуговуються в центральному офісі, що працює з великим бізнесом.

Завдання ЕКПП – у наданні безкоштовних електронних послуг з оперативного дистанційного обміну інформацією з ДПС.

У свою чергу бізнес побоюється можливих ризиків втрати або спотворення поданої інформації, а також несанкціонованого використання даних (*Економічна правда (www.epravda.com.ua)*). – 2012. – 8.10).

***

Депозитні ставки можуть почати знижуватися в листопаді, при цьому термін розміщення коштів почне збільшуватися. Про це заявив голова правління «Надра Банку» Д. Зінков під час круглого столу, який організувала ГО «Ліга фінансового розвитку». «Тоді ж і повернуться, я

думаю, більш-менш розумні ставки щодо кредитування», – додав банкір.

У свою чергу, виконавчий директор НАБУ, голова правління «Укргазбанку» С. Мамедов звернув увагу на те, що для вкладників наразі оптимальний момент для максималізації своїх прибутків за рахунок розміщення заощаджень на гривневих депозитах.

При цьому заступник голови правління «Дочірнього банку “Сбербанку Росії”» І. Князева констатувала, що, зокрема, великі й зазвичай фінансово «підковані» вкладники орієнтуються зараз не так на примноження, як на збереження заощаджень. Тому вони розміщують кошти на депозитах з не надто високою дохідністю (на фоні пропозицій інших учасників ринку), зате в міцних фінустановах (*Економічна правда (www.epravda.com.ua)*). – 2012. – 8.10).

***

Російська влада назвала причини введення тимчасової заборони на ввезення української молочної і м'ясної продукції.

З 4 жовтня була введена тимчасова заборона на ввезення в країни Митного союзу молочної та м'ясної продукції восьми виробників. Звіт Россільгоспнагляду містить списки порушень кількох українських підприємств, але їх назви не уточнюються. Серед причин у Россільгоспнагляді називають незадовільний санітарний стан підприємств.

Більшість зауважень Россільгоспнагляду стосується санітарного стану українських заводів.

«Цілісність підлог в цеху приймання молока порушена, що ускладнює якісну мийку та дезінфекцію. Використовуються прострочені миючі засоби», – йдеться у звіті про перевірку підприємства-виробника сирів і сухого молока.

Утім, у звіті зустрічаються і більш серйозні порушення: недостатнє дослідження сировини на відповідність санітарно-ветеринарним вимогам, відсутність документів про перевірки підприємства українською Держветфітослужбою.

Заступник міністра аграрної політики і продовольства України І. Бісюк називає претензії Россільгоспнагляду «звичайним робочим моментом».

Експерти ж називають нові обмеження черговою спробою російської влади захистити внутрішній ринок (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*). – 2012. – 8.10).

***

Компанією «Нефтегаз Украины» продовжає вестись газифікація українських населених пунктів.

Согласно сообщению пресс-службы компании «Нефтегаз Украины», газифікація городів и сел України сейчас проходит согласно распоряжению Кабмина, в котором говорится про достройку подводных газопроводов.

С самого начала внедрения данной программы в стране было введено

для эксплуатации 335 газопроводов, протяженность которых – 2635 км. С 2005 г. по 2009 г. всего в эксплуатацию ввели 105 газопроводов. Это дало возможность провести газификацию примерно 200 тыс. домов жителей страны.

За период же с 2010 г. по 2012 г. было введено для дальнейшей эксплуатации 273 газопровода, и 328 населенных пунктов страны получили газ в свои дома. До конца же этого года планируется подключить газ еще для 108 украинских населенных пунктов – отметили в компании «Нефтегаз Украины» (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>). – 2012. – 8.10).

***

ДП «Одеський морський торговельний порт» уклало низку угод на днопоглиблення акваторії водних підходів до терміналу на карантинному молу на суму 204,57 млн грн.

Роботи замовлено в рамках будівництва першої черги гідротехнічних споруд на карантинному молу ОМТП за рахунок штучно створеної території. ТОВ «Мьобіус Констракшн Юкреін» отримає 129,02 млн грн за улаштування операційної акваторії та водних підходів до позначки мінус 14,792 м від нуля Балтійської системи висот.

ТОВ «Чорноморінвестгруп» отримає 75,54 млн грн за улаштування операційної акваторії та водних підходів до позначки мінус 15,792 м від нуля Балтійської системи висот (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2012. – 8.10).

***

К 1 ноября сельхозпроизводители должны закончить поставки зерна в Аграрный фонд по форвардам, чтобы обеспечить продовольственную безопасность страны. Но аграрии не хотят продавать пшеницу государству. Поэтому правительство придумывает, как удержать ее отток за рубеж.

Похоже, Аграрный фонд (АФ) не успеваеет заложить в закрома родины нужный объем зерна. По состоянию на 2 октября он заключил форвардные контракты на сумму 1,6 млрд грн, предполагающие поставку 876 тыс. т продзерна. Об этом сообщил директор АФ И. Якубович.

Чтобы обеспечить продовольственную безопасность, запасы в Госрезерве должны составить не менее 1,3 млн т. Именно столько планируется выкупить у аграриев в следующем году, рассказал глава Минагропрода Н. Присяжнюк. Текущий год – не исключение.

Учитывая планку и нынешний объем закупок, получается, что государство должно вытрясти из села дополнительно 400 тыс. т пшеницы всего за один месяц. Указанные И. Якубовичем объемы – 876 тыс. т – выкупались пять месяцев. Не факт, что 400 тыс. т удастся так быстро выкупить у сельхозпроизводителей. Но если план не будет выполнен, стране грозит продовольственная опасность.

Тружеников села не так просто заставить продавать зерно по форварду государству. К примеру, уже выкупленные объемы пшеницы подразумевали

ее стоимость на среднем уровне – 1826 грн/т. Крупные операторы (не посредники) в настоящее время предлагают за пшеницу более высокие цены: 3-й класс – 2060 грн, 2-й класс – 2075 грн, 1-й класс – 2080 грн/т, рассказывает начальник отдела закупок ООО «Гермес-Трейдинг» А. Житник. Он же говорит, что пшеница сейчас – единственная культура, по которой цены не снижаются, тогда как на сою, рапс, кукурузу и ячмень они уже опустились. Но установившаяся стабильность временная, говорит участник рынка. «Цены продержатся не более двух недель, а потом упадут», – считает А. Житник. Ведь правительство намерено ввести квоты на поставку пшеницы за границу, что заставляет трейдеров стимулировать сельхозпроизводителей продать пшеницу до начала ограничений.

Многие компании уже избавились от зерновой. Но есть и такие производители, которые берегут пшеницу до лучших времен, когда цены на мировом рынке достигнут сезонного максимума. Располагая элеваторными мощностями, они не согласны продавать Аграрному фонду зерно.

Государство со своей стороны делает все, чтобы опустошить амбары фермеров. «На уровне местных администраций проводится работа по плановым продажам пшеницы в АФ. Такая обязателька действует во всех регионах», – рассказывает глава Союза сельскохозяйственных обслуживающих кооперативов И. Томич.

Это не единственный способ наполнения Госрезерва. Госветфитослужба с 1 октября ввела режим карантина на территории пяти областей, Одесской и Херсонской в том числе, что сделало зерно невыездным. Побаиваясь предстоящих квот, о которых недавно сообщил представитель Минагропрода С. Кваша, селянам ничего не остается, как продать пшеницу АФ, пока она не обесценилась. Очевидно, от того, как быстро они это сделают, будет зависеть, когда власти наложат мораторий на вывоз пшеницы за рубеж (*Ukrapk.com* (<http://ukrapk.com>). – 2012. – 5.10).

***

Международное рейтинговое агентство Fitch Ratings отмечает, что пока украинским банкам не удалось добиться заметного прогресса в сокращении объемов проблемных кредитов, доля которых в портфеле банков остается на уровне 45–50 %. Об этом говорится в комментарии Fitch.

«По нашим наблюдениям, банки пока показали незначительный прогресс в данном аспекте и общий уровень проблемных кредитов, по нашей оценке, составляет в среднем 45–50 % от суммы кредитов на балансах банков, включая 20 % «неработающих» кредитов и 25–30 % «потенциально проблемных» кредитов, которые зачастую были реструктуризированы со значительной рассрочкой платежей и их возвратность нередко вызывает сомнения», – говорят в Fitch.

В рейтинговом агентстве отмечают, что списания проблемных кредитов пока были несущественными, хотя у банков есть такая возможность с учетом имеющихся резервов.

По данным Fitch Ratings, на середину мая 2012 г. уровень потенциально проблемных и реструктуризированных кредитов на конец 2011 г. составлял 46 %, против 57 % на конец 2010 г.

Справка. По данным Национального банка Украины, объем просроченной задолженности по кредитам украинских банков с начала 2012 г. сократился на 3,4 % (на 2,68 млрд грн) и на 1 сентября составил 76,614 млрд грн (*Українська правда (www.pravda.com.ua). – 2012. – 8.10*).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Премьер-министр Н. Азаров призывает украинцев не паниковать в случае возникновения кризисных явлений в экономике страны. Об этом он сказал во время телефонной линии издания «Комсомольская правда в Украине».

«Одной из важных составляющих кризиса является паника, и мы это сами прекрасно видели в 2008 г., когда были раскручены панические настроения наших людей, и видели, к чему это привело. Поэтому ни в коем случае не надо поддаваться никаким паническим настроениям и идти на поводу у так называемых лжеаналитиков, лжеэкспертов», – сказал Н. Азаров.

Премьер отметил, что эти так называемые эксперты предрекают крах экономики со дня прихода нынешнего правительства. «Тогда этого ничего не произошло и не произойдет, и это самое главное. Мелкие потери для страны, возможно, будут, но задача правительства как раз и заключается в том, чтобы государство эти потери взяло на себя и чтобы люди этих потерь не ощутили», – продолжил Н. Азаров.

Тем не менее, по словам Премьера, кризис, который начался в 2008 г., продолжается и сегодня. «И по оценкам целого ряда ведущих специалистов, в области экономики вот эта волна кризиса, которая началась в 2008 г., продолжится по меньшей мере 10, а некоторые считают, что и 20 лет», – сообщил Премьер-министр.

При этом он подчеркнул, что сказать, на какой именно стадии кризиса находится мировая экономика, достаточно трудно. Как сообщалось, ранее Н. Азаров прогнозировал, что мировой экономический кризис будет продолжаться в течение еще 10 лет, до 2022 г.

Позже он заявил, что считает устойчивой финансово-экономическую ситуацию в Украине. В январе 2012 г. Европейский банк реконструкции и развития заявлял, что считает экономику Украины одной из самых уязвимых среди экономик стран Содружества Независимых Государств по отношению к экономическому кризису в европейской зоне (*Український Бізнес Ресурс (http://ubr.ua). – 2012. – 8.10*).

***

Ожидания обесценивания гривни являются необоснованными. Об этом заявил директор департамента анализа и прогнозирования денежно-кредитного рынка Национального банка Украины С. Кораблин.

«Объективных предпосылок для девальвации я не вижу. Чистый приток валюты за девять месяцев в страну – около 10 млрд долл. Экономика растет, инфляция – около нуля. За восемь месяцев сводное сальдо платежного баланса – плюс 300 млн долл. Очевидно, рынок не всегда рационален. Существуют иррациональные ожидания», – сказал он.

Он сообщил, что монетарная политика Национального банка стала более мягкой. С. Кораблин напомнил, что уменьшили ставки по операциям РЕПО, увеличили сроки выдачи средств с 30 до 90 дней, смягчили условия резервирования, увеличили возможные остатки средств банков на корсчетах.

«Как следствие, по последним данным, среднедневные остатки в банках на корсчетах увеличились с 17,9 млрд грн в августе до чуть более 20 млрд грн в сентябре», – отметил он.

Ранее президент Ассоциации украинских банков А. Сугоняко заявил, что информация о возможной девальвации гривни по отношению к доллару и евро – не слухи, а результат анализа платежного баланса страны. По его словам, уже сейчас у НБУ есть сложности с удержанием курса гривни (*Бизнес (<http://www.business.ua>). – 2012. – 8.10*).

***

Ціни в Україні знову почали зростати.

Невелику інфляцію вересня забезпечило подорожчання пального та освітніх послуг, у той час як продовольчий ринок все ще не подає інфляційних сигналів.

Усупереч очікуванням експертів, різкого цінового стрибка не відбулося, оскільки вартість продуктів харчування, згідно з урядовими підрахунками, продовжує знижуватися – у вересні ще на 0,1 %, пише «Комерсант-Україна». У вересні впали ціни на овочі (-5 %), фрукти (-2,3 %), рибу (-0,2 %), вершкове масло (-0,2 %) і цукор (-0,1 %).

Загальне зростання цін було викликане подорожчанням пально-мастильних матеріалів на 1,5 %, що є найсильнішим підвищенням із квітня (+5,1 %). Відбулося у вересні і традиційне для початку навчального року підвищення вартості освітніх послуг – на 2,7 %.

«Традиційно наприкінці року зростання цін прискорюється. Однак за умови утримання нинішнього курсу гривні зростання цін буде помірним. Скоріше за все за підсумками року інфляція буде нижче 3 %», – прогнозує начальник відділу економічних досліджень Ерсте Банку М. Заблоцький.

І лише ослаблення курсу нацвалюти може спричинити підвищення цін на імпортні товари (*Економічна правда (www.epravda.com.ua). – 2012. – 8.10*).

***

Агентство Fitch прогнозує сповільнення зростання валового внутрішнього продукту України з 5,2 % 2011 р. до 0,5 % 2012 р. та помірне зростання до 3,1 % у 2013 р.

Fitch зокрема зазначає, що на темпи зростання кредитування в Україні значною мірою впливають світові макроекономічні тенденції та деякі адміністративні рішення Нацбанку.

У травні 2012 р. Fitch погіршило прогноз зростання ВВП України на 2012 р. до 1,6 % з 4 % (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*). – 2012. – 8.10).

***

МВФ укотре знизив свій прогноз щодо зростання світової економіки на поточний і наступний роки. Про це повідомляє агентство ИТАР-ТАСС, посилаючись на британську радіостанцію BBC.

Для майбутнього 2013 р. прогноз збільшення сукупного ВВП усіх країн світу також знижено з 3,9 % до 3,6 %.

Згідно з висновками експертів МВФ, у цьому році в євроні ЄС відбудеться економічний спад, коли її ВВП скоротиться на 0,4 %. Однак у 2013 р. у зону євро повернеться зростання, яке становитиме 0,2 %.

У бік зниження переглянута і оцінка темпів зростання економіки Китаю. У 2013 р. приріст ВВП становитиме в КНР 8,2 % порівняно з 8,4 % щодо раннього прогнозу. Для Бразилії економічне зростання в майбутньому 2013 р. встановлене в 4 %, для Індії – 6 %.

Нагадаємо, що за попередніми даними, ВВП України в III кварталі знизився на 1,5–2,0 % – уперше після кризи 2008–2009 рр.

Як відомо, у липні МВФ вже переглянув свої прогнози у бік погіршення не тільки для США та ЄС, але й для країн, що розвиваються, зокрема для країн БРІК (Бразилія, Росія, Індія, Китай) (*Економічна правда (www.epravda.com.ua)*). – 2012. – 8.10).

***

Прем'єр-міністр Великобританії Д. Камерон заявив, що «у разі необхідності» накладе вето на новий бюджет Євросоюзу.

Країни ЄС починають переговори щодо свого наступного бюджету на 2014–2020 рр., передає BBC.

Д. Камерон також заявив, що в довгостроковій перспективі ЄС повинен мати два різні бюджети: один для країн євроні і один для тих країн, які не використовують євро.

У 2011 р. Д. Камерон наклали вето на угоду ЄС, яка координувала бюджетну політику країн ЄС і вводила штрафи для тих країн, які будуть порушувати бюджетну дисципліну (*Економічна правда (www.epravda.com.ua)*). – 2012. – 8.10).

***

У 2012 фінансовому році дефіцит бюджету США в четвертий раз поспіль перевищив позначку 1 трлн дол. Про це повідомляє «Взгляд».

За даними бюджетного управління американського Конгресу, на момент завершення фінансового року – 30 вересня – дефіцит бюджету США становив 1,1 трлн дол.

Планується, що Білий дім оприлюднить свої показники в середині жовтня, проте, як зазначають експерти, цифри не повинні сильно розійтися з показниками бюджетного управління Конгресу.

Найбільший дефіцит бюджету в США був зафіксований у 2009 р., коли він становив 1,4 трлн дол.

Нагадаємо, раніше бюджетне управління Білого дому заявило, що дефіцит бюджету Сполучених Штатів за підсумками 2012 фінансового року, що закінчується 30 вересня, становитиме 1,2 трлн дол.

Також у своєму останньому прогнозі представник Білого дому заявив, що зростання економіки країни за 2012 р. становитиме 2,6 %, а рівень безробіття – 8 % (**Економічна правда (www.epravda.com.ua). – 2012. – 7.10).**

***

Неподалік острова Крит можуть знаходитися невідтверджені поки запаси газу і нафти, а їхня вартість, за попередніми оцінками, становить понад 300 млрд дол. Про це заявив прем'єр-міністр Греції А. Самарас, передає ZN.UA з посиланням на німецькі ЗМІ.

«Ми спостерігаємо великий інтерес з боку численних серйозних іноземних компаній. Як тільки інформація про запаси блакитного палива підтвердиться, у нас з'явиться можливість виплачувати борги, але з того моменту, як ми отримаємо право на розвідку і видобуток цих природних копалин», – заявив А. Самарас.

Прем'єр також попередив про драматичні наслідки подальшого погіршення економічного й соціального становища в Греції. Якщо його уряд зазнає невдачі, «країна може зануритися в хаос», заявив він.

«Грецьку демократію чекає найсерйозніше за всю історію випробування», – підкреслив прем'єр, вказавши на безробіття, бідність та посилення праворадикальних екстремістських настроїв у грецькому суспільстві. За словами А. Самараса, грошей у грецькій казні вистачить лише до кінця листопада.

У зв'язку з цим він закликав європейських партнерів якомога швидше виділити черговий транш фінансової допомоги Греції. Тим не менше, вихід з єврозони А. Самарас вважає неприйнятним для Греції рішенням (**Економічна правда (www.epravda.com.ua). – 2012. – 6.10).**

***

ВВП Греції скоротився на 7,1 % у 2011 р. Про це свідчать уточнені дані грецької статистичної служби, повідомляють «РИА Новости». Раніше падіння ВВП Греції в минулому році оцінювалося в 6,9 %.

Грецька економіка перебуває в рецесії вже п'ятий рік. Проект бюджету на 2013 р. передбачає економічний спад зі скороченням ВВП не менш ніж на 3,8 %.

Влада реалізує програму скорочення витрат. Поточні зобов'язання Греції фінансують кредитори з ЄС і МВФ.

Нагадаємо, що прем'єр-міністр Греції А. Самарас заявив, що Греція буде змушена оголосити дефолт вже в листопаді, якщо міжнародні кредитори – ЄС, ЄЦБ і МВФ – не схвалять виділення Афінам чергового кредитного траншу (*Економічна правда (www.epravda.com.ua). – 2012. – 7.10).*

***

В 57 испанских городах прошли массовые акции протеста против мер экономии, запланированных в бюджете на 2013 г., передает Deutsche Welle.

Только в Мадриде в демонстрации участвовали около 60 тыс. человек.

Так, демонстранты выразили протест против одобренного несколько дней назад госбюджета на 2013 г., в котором предусмотрены дополнительные меры экономии. По мнению профсоюзов, подобные меры нанесут еще больший вред экономике страны и приведут к дальнейшим сокращениям рабочих мест.

Крупные профсоюзы UGT и CCOO предупреждают о возможности всеобщей забастовки, если правительство не объявит референдум по вопросу дополнительных мер экономии.

В настоящее время каждый четвертый испанец трудоспособного возраста не имеет работы. Среди молодежи показатели безработицы достигают 50 %. Во второй раз за последние три года страна находится в состоянии рецессии, которая, по оценкам властей, продолжится и в 2013 г.

В конце сентября испанские власти обнародовали проект госбюджета на 2013 г., который предусматривает экономию примерно 13 млрд евро (16,7 млрд долл.) за счет нового сокращения зарплат в государственном секторе, расходов на образование, здравоохранение и социальную сферу (*МинПром – информация бизнес-класса (http://minprom.ua). – 2012. – 8.10).*